

Asia: VN/36398/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö, jäljempänä STM, on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, jäljempänä luonnos.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (jäljempänä VTV) kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Luonnokseen sisältyvistä keskeisistä ehdotuksista VTV:n tehtäviin liittyy erityisesti se, jossa valtiontalouden tarkastusvirastosta annettua lakia ja Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia muutettaisiin siten, että VTV:lle tulisi oikeus tarkastaa Kansaneläkelaitoksen toiminnan ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta ja laillisuutta. VTV keskittyykin lausunnossaan kommentoimaan tätä osaa luonnoksesta.

VTV katsoo, että luonnoksen VTV:n tehtävää koskeva osuus vastaisi nykyisessä muodossaan hyvin niitä eduskunnassa, eduskunnan tarkastusvaliokunnassa, parlamentaarisesta työryhmästä ja hallitusohjelman kirjauksessa sille asetettuja tavoitteita, joita toteuttamaan se on valmisteltu.

Tähän mennessä valtiontalouden ulkoinen tarkastus ei ole ulottunut Kelan toimintaa, vaikka Kelan julkishallinnollinen rooli ja sitä myöten Kelan valtiolta saama valtion rahoitusosuus ovat kasvaneet merkittävästi. Ehdotus korjaisi tämän puutteen. Ehdotuksessa valtiontalouden tarkastusvirastosta annettua lakia ja Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia muutettaisiin siten, että VTV:lle tulisi oikeus tarkastaa Kansaneläkelaitoksen toiminnan ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta ja laillisuutta. Ehdotetussa muodossa VTV:n suorittama Kansaneläkelaitoksen tarkastus täydentäisi ja parantaisi eri toimijoiden (Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ja eduskunta, STM, Kansaneläkelaitoksen johto) tiedonsaantia, tukisi eduskunnan budjettivaltaa ja edistäisi toimintatapojen ja lainsäädännön kehittämistä. Ehdotetussa muodossaan VTV:lle tulevat tarkastustehtävät eivät olisi myöskään päällekkäisiä Kansaneläkelaitoksesta säädetyn lain 5 §:ssä säädettyjen valtuutettujen tehtävien kanssa tai lain 18 §:ssä määritellylle ulkoisen tilintarkastajan suorittamalle tilintarkastukselle, koska niihin ei ole sisältynyt tuloksellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja laillisuuden tarkastamista.

VTV arvioi, että ehdotetussa muodossaan ja laajuudessaan uusi tehtävä sopisi hyvin yhteen VTV:n nykyisten tehtävien kanssa mahdollistaen esimerkiksi sosiaaliturvan koko tuloksellisuusketjun tarkastamisen alkaen säädösvalmistelusta aina etuuksien toimeenpanoon asti.

VTV toteaa, että luonnoksen VTV:n tarkastustehtävää koskevaa osuutta on valmisteltu hyvässä yhteistyössä STM:n ja VTV:n välillä ja siinä on otettu hyvin huomioon VTV:n asiasta esittämiä huomioita ja näkökulmia. VTV:llä ei ole muuta lausuttavaa luonnoksesta.

Eskola Jaakko
Valtiontalouden tarkastusvirasto

von Hertzen Kaj
Valtiontalouden tarkastusvirasto - Tarkastusyksikkö